

DSBcB021: Dějiny starověkého „sportu“ (Řím)

PhDr. Bc. Jiří Kouřil, M.Sc., Ph.D.

213777@mail.muni.cz

UKONČENÍ

- **1. test:**
  - 75%
  - 3 termíny
  - ~~účast na každém celém bloku +2b (%)~~
  - ~~závěrečná opakovací soutěž – vítězný tým + 5b (%)~~
  - ~~účast na akcích AS + 5b (%) 1 akce~~
  - ~~+ xb (%) v hodině (aktivita)~~
- **2. esej:**
- Esej na vybraná témata/články – vloženy do stud. materiálů – každé téma může psát jen jeden student – kdo si dřív napíše mailem téma, má jej
- **3. hromadné kolokvium:**
  - 1 termín
  - Shrnutí základní problematiky a orientace studentů v ní
  - Součástí bude týmová soutěž
    - Celkový vítěz = zápočet
    - Členové vítězného týmu -každý člen týmu odpoví na 1 položenou otázku = zápočet
    - Tým na 2. místě -každý člen týmu odpoví na 2 položené otázky = zápočet
    - Tým na 3. místě -každý člen týmu odpoví na 3 položené otázky = zápočet

TÉMATA

SPORTOVNÍ DIVÁCTVÍ

„Adiuro te demon quicumque es et demando tibi ex anc ora ex anc die ex oc momento, ut equos prasini et albi crucies ocidas, et agitatore (agitatores, [sic]) Clarum et Felice et Primulum et Romanum ocidas collida (collidas, [sic]), neque spiritum illis lerinquas (relinquas, [sic]); adiuro te per eum qui te resolvit temporibus deum pelagicum aerium“ (ILS 8753)

„Zapřísahám tě, ať jsi jakýkoliv démon, a požaduji od tebe v tuto hodinu, v tento den, v tuto chvíli, abys mučil a zabil koně zelených a bílých, a srazil a zabil vozataje Clara, Felixe, Primula a Romana a nezanechal jim dech; zapřísahám tě skrze toho, který tě uvolňuje od spánků mořského a vzdušného boha.“

HELÉNISTICKÁ A ŘECKÁ (ŘECKO-ŘÍMSKÁ) PROFESIONÁLNÍ ATLETIKA

- Profesionální „sport“
- Rozdíl od klasické řecké atletiky
- Změny pravidel
- Speciální trénink atletů
- Vývoj vybavení
- Především profesionální
  - *pygmé* – *pankration* – *palé*

MVNVS GLADIATORVM

- Střet, vybraní gladiátoři v soubojích
- Výcvik a *modus vivendi*
- Nástup
- *Virtus* gladiátora
- Pozdrav a *pollice verso*
- *Venatio, damnatio ad bestias, silvae, ...*
- *Noxii*
- *Naumachia*
- ...

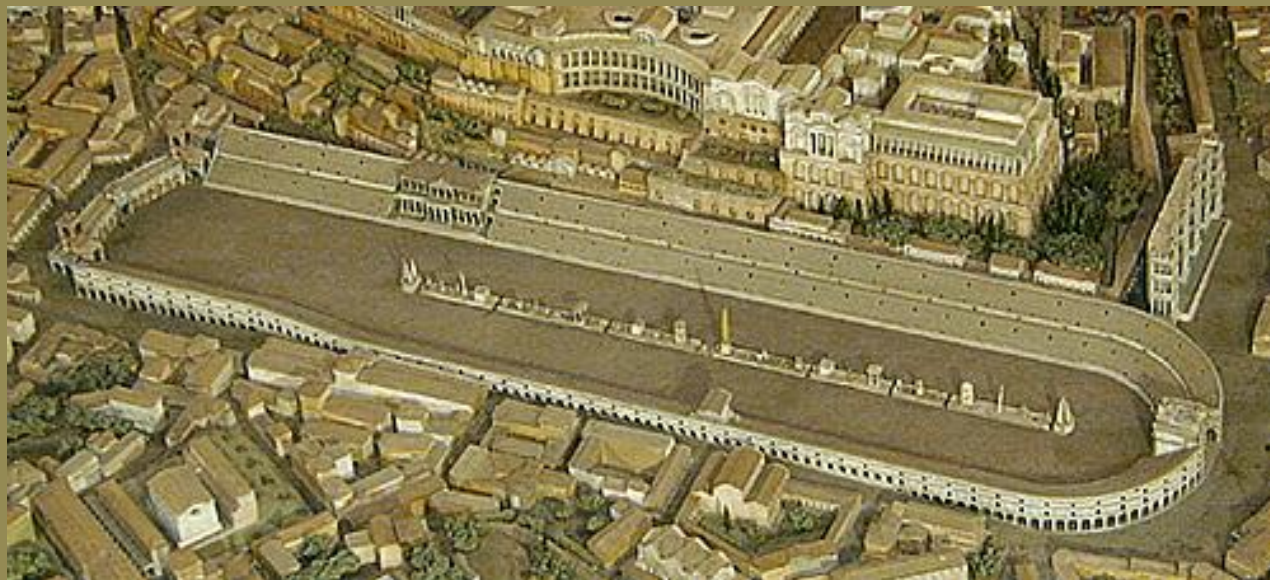

Venator, 3rd–4th centuries AD.
(Author's reconstruction, artist
Vladimir Golubev)

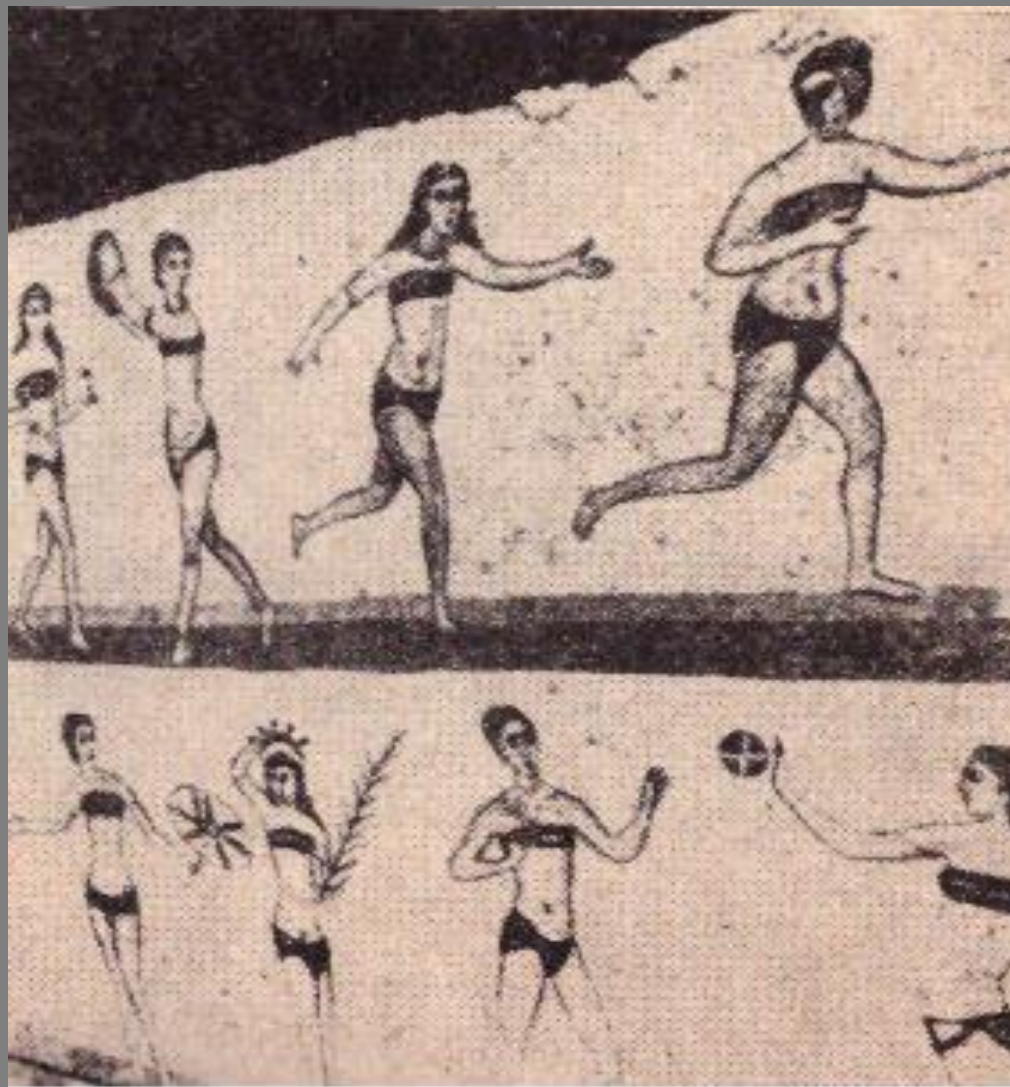
AGITADORES – QUADRIGA

- Pravidla závodů
- Druhy závodů
- Stáje
- Jezdci
- Vsázení na zápasy
- Cirkusy a vývoj „sportů“ v nich

ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ, HRY, TĚLESNÝ VÝCVIK VOJSKA

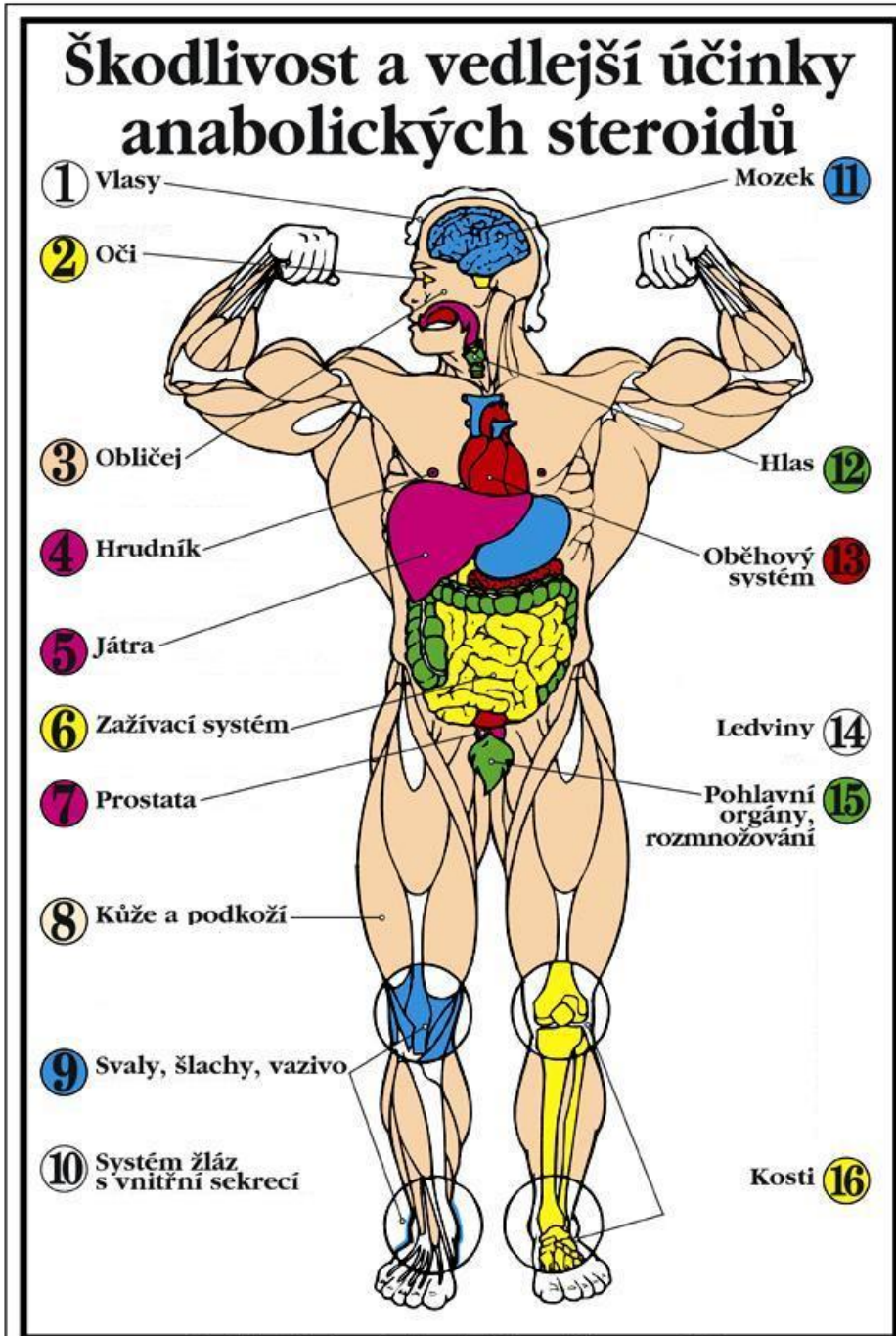
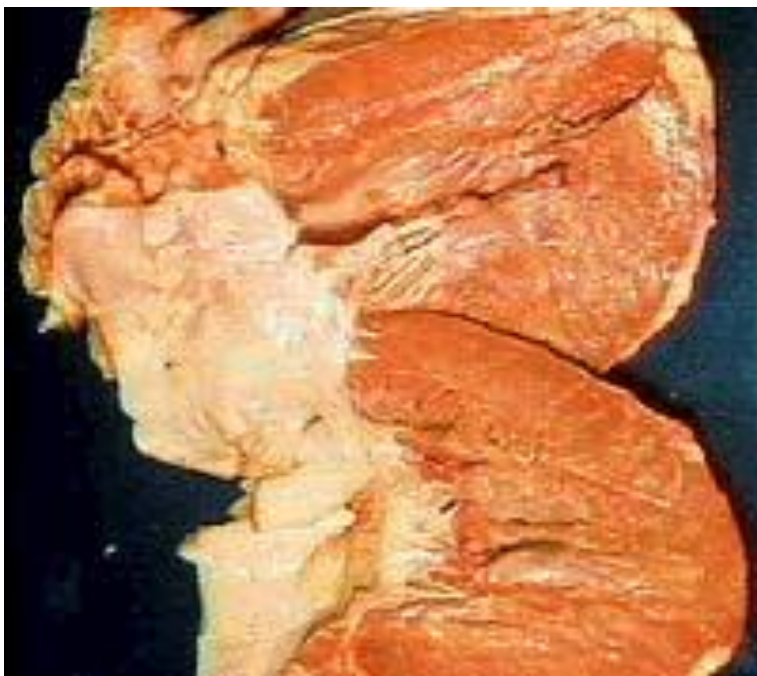
„SPORT“ ETRUSKŮ A BARBARŮ

- Etruskové
- Germáni
- Keltové
- Kartagininci
- Vikingové
- ...

Posilňování těla a doping před výkonem

Sportovní příprava a trénink

VYBRANÍ „SPORTOVCI“

- *aurigae/ agitatores*
- *gladiatores*
- *athletai*
- vládci v roli „sportovců“
- ...

PŘECHOD K RYTÍŘSTVÍ

- Shoda s antikou – vlivy
  - kalokagathia x rytířství
- Základní rytířské ctnosti
- Kurtoazie
- Turnaje a jejich pravidla

LITERATURA

Prameny

Sekundární literatura

- Baker, A.** (2002). *Gladiátor*. Praha: Metafora. 224 s.
- Connolly, P.** (2004). *Koloseum: Římská aréna smrti*. Praha: Euromedia Group, k. s. – Knižní klub. 224 s.
- Dunkle, R.** (2011). *Gladiátoři: Krutá podívaná ve starověkém Římě*. Praha: Vyšehrad. 360 s.
- Golden, M.** (2005). *Sport in the Ancient World from A to Z*. London: Taylor & Francis e-Library. 185 p
- Grexa, J.** (2009). *Přehled světových dějin sportu*. Brno: Masarykova univerzita. 72 s.
- Guttmann, A.** (1986). *Sports Spectators*. New York: Columbia University Press. 236 p.
- Dodge, H.** (2011). *Spectacle in the Roman World*. London: Bristol Classical Press. 104 p.
- Kyle, D. G.** (2007). *Sport and Spectacle in the Ancient World*. Malden: Blackwell Publishing. 404 p.
- Meijer, F.** (2006). *Gladiátoři: Lidová zábava v Koloseu*. Praha: Aurora. 224 s.
- Meijer, F.** (2010). *Chariot Racing in the Roman Empire*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press. 186 p.
- Newby, Z.** (2006). *Athletics in the Ancient World*. London: Bristol Classical Press. 112 s.
- Nossov, K.** (2012). *Gladiátoři: Krev a písek*. Praha: Deus. 192 s.
- Olivová, V.** (1988). *Sport a hry ve starověkém světě*. Praha: Artia. 208 s.
- Potter, D.** (2012). *The Victor's Crown: How the Birth of the Olympics and the Rise of the Roman Games Changed Sport For Ever*. London: Quercus 416 p.
- Sábl, V.** (1968). *Hrdinové antických olympiád: Olympijské příběhy a pověsti*. Praha: Olympia. 448 s.
- Wisdom, S.** (2008). *Gladiátoři*. Brno: Computer Press, a. s. 60 s.
- Zamarovský, V.** (2003). *Vzkříšení Olympie*. Praha: Euromedia Group – Knižní klub – Erika. 260 s.